

SZENTLŐRINCI KISTÉRSÉGI ÓVODA ÉS BÖLCSŐDE

7940 Szentlőrinc Liszt Ferenc u. 2.

OM azonosító: 202346

BÖLCSŐDEI NEVELÉS-GONDOZÁS SZAKMAI PROGRAMJA

Hatályba lépés ideje: 2013. 09. 01.

Módosítás dátuma: 2014.01. 10.

Györkőné Molnár Judit
Intézményvezető

TARTALOMJEGYZÉK

1. AZ INTÉZMÉNY ADATAI	4
2. BEVEZETŐ	4
3. BÖLCSŐDÉNK MINŐSÉGPOLITIKÁJA	5
4. GYERMEKKÉP	5
5. BÖLCSŐDE FELADATA	6
6. BÖLCSŐDE BEMUTATÁSA	6
6.1. A szolgáltatás területe, a szolgáltatást igénybe vevők célcsoportja és összetétele ...	6
7. A BÖLCSŐDE FELTÉTELRENDSZERE	6
8. A BÖLCSŐDE MŰKÖDÉSÉNEK JELLEMZŐI	8
8.1. A szolgáltatás igénybe vételének módja, a szolgáltatásról szóló tájékoztatás formája	8
8.2. Jogosultak érdekvédelme	10
8.2.1. A szülő joga	10
8.2.2. A gyermek joga	11
8.2.3. A személyes gondoskodást végző személyek jogainak védelme	12
9. TOVÁBBKÉPZÉS	12
10. GYERMEKÉTKEZTETÉS	13
11. NEVELÉS–GONDOZÁS A BÖLCSŐDÉBEN	14
11.1. A bölcsődei nevelés–gondozás célja	14
11.2. A bölcsődei nevelés-gondozás feladata	14
11.3. Nevelési fő feladatok	14
11.3.1. Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása	14
11.3.2. Az érzelmi fejlődés és a szocializáció segítése	14
11.3.3. A megismerési folyamatok fejlődésének segítése	15
12. A BÖLCSŐDEI NEVELÉS-GONDOZÁS ALAPELVEI	15
12.1. A családi nevelés elsődlegességének tisztelete	15
12.2. A gyermeki személyiség tiszteletének elve	15
12.3. A nevelés és gondozás egységének elve	15
12.4. Az egyéni bánásmód elve	15
12.5. A biztonság és stabilitás elve	16
12.6. Az aktivitás, az önállósulás segítségének elve	16
12.7. Az egységes nevelő hatások elve	16
13. A BÖLCSŐDEI ÉLET MEGSZERVEZÉSE	16
13.1. Kapcsolat a szülőkkel	16
13.2. Beszoktatás (adaptáció) – szülővel történő fokozatos beszoktatás	18
13.3. „Saját nevelő”- rendszer	19
13.4. Gyermekcsoportok szervezése	19
13.5. Napirend	19
13.6. A bölcsőde kapcsolatai más intézményekkel	20
13.6.1. Bölcsődés csoportunk és az óvodai csoportok kapcsolata	20
13.6.2. Egyéb kapcsolatok	20
13.7. Ünnepeink	21
13.8. Szünetek	21
14. A BÖLCSŐDEI NEVELÉS-GONDOZÁS FŐBB HELYZETEI	21
14.1. Gondozás	21
14.2. A gondozás szervezése	22
14.3. Gondozási műveletek	22
14.3.1. Pelenkázás, szobatisztaságra nevelés	22

14.3.2. Testápolás	22
14.3.3. Étkeztetés	23
14.3.4. Pihenés, alvás biztosítása	23
14. 4. Játéktevékenység	24
14.4.1. Mondóka, ének	24
14.4.2. Vers, mese, beszéd	25
14.4.3. Alkotó tevékenységek	25
14.4.4. Egyéb tevékenységek	26
14.5. Mozgás, játékos testmozgás	26
14.6. Tanulás	27
15. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI A BŐLCSŐDÉSKOR VÉGÉRE	27
16. ALAPELLÁTÁSON TÚLI, A CSALÁDI NEVELÉST TÁMOGATÓ SZOLGÁLTATÁSOK	27
17. DOKUMENTÁCIÓ	28
18. A NEVELŐ-GONDOZÓMUNKA BELSŐ ELLENŐRZÉSÉNEK RENDJE	29
19. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK	30

Mellékletek: 1. sz. Melléklet: Megállapodás
2. sz. Melléklet: SZMSZ

1. AZ INTÉZMÉNY ADATAI

- Intézmény neve: Szentlőrinci Kistérségi Óvoda és Bölcsőde
- Intézmény székhelye: 7940 Szentlőrinc, Liszt Ferenc utca 2.
  - Az intézmény elérhetősége: Tel./fax: (73)371- 169
  - e-mail: lisztovi@szentlorinc.hu
- A bölcsőde alapítás időpontja: 1997. március 1.
- Fenntartó: Szentlőrinc Kistérség Többcélú Önkormányzati Társulás Társulási Tanácsa (7940 Szentlőrinc, Templom tér 8.)
- Az intézmény működési területe: Szentlőrinci Kistérség
- Az intézmény finanszírozási formája: Fenntartási és működési költségeit a mindenkori naptári évre összeállított és a fenntartó által jóváhagyott költségvetés irányozza elő
- Az intézménynek 1 bölcsődei csoportja van
- Engedélyezett férőhelyszám: 10 fő
- A bölcsődei ellátás formája: gyermekek napközbeni ellátása
- A bölcsődei ellátás típusa: személyes gondoskodást nyújtó alapellátás
- Alapító okirat száma: 24/2013. (06.26.)TT
- Működési engedély száma: Baranya Megyei Kormányhivatal Szociális és Gyámhivatala által 2014. 01. 08-án kelt BAC/44-1/2014. ügyiratszámú Tanúsítványa
- Az intézmény OM azonosítója: 202346
- A bölcsőde működésére vonatkozó részletes szabályokat az intézmény Szervezeti és Működési Szabályzata tartalmazza
- A bölcsőde képviselőjére jogosultak: Az intézmény vezetője, aki esetenként megbízást adhat a csoportban dolgozó kisgyermeknevelőknek.
- Az intézmény vezetője: Györkőné Molnár Judit

2. BEVEZETŐ

Bölcsődénk helyi nevelési, gondozási programja:

- „A bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja”, mint a tartalmi szabályozás legmagasabb szintű dokumentuma,
- az ENSZ Emberi jogok nyilatkozata,
- az ENSZ Egyezmény a gyermek jogairól,
- az Európa Tanács Miniszterek Bizottsága Rec. (2002) 8-as ajánlása a tagállamok számára a napközbeni gyermekellátásról,
- az 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról,
- a 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről,
- 238/2011. (XII.29.) Korm. rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról
- 1/2000. (I.7.) SzCsM rendelet: a személyes gondoskodást nyújtó szociálisintézmények szakmai feladatairól és működési feltételeiről
- 9/2000. (VIII.4.) SzCsM rendelet: a személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és szociális szakvizsgáról
- a pszichológiai és a pedagógiai kutatások eredményei,

- az első életéveknek a későbbi fejlődés szempontjából is meghatározó szerepének elismerése,
- a bölcsődei nevelés-gondozás története alatt felhalmozott emberi és szakmai értékek, ezeken belül is hangsúlyozottan: A bölcsődei nevelés-gondozás minimumfeltételei és a szakmai munka részletes szempontjai c. kiadvány (OCSGYVI, 1999), valamint a módszertani levelek, útmutatók, ajánlások,
- a bölcsődei ellátás nemzetközileg elismert gyakorlata figyelembevételével készült, mind emellett megtartva intézményünk szakmai önállóságát, a családok és a fenntartó elvárásaihoz és a helyi lehetőségekhez igazodva.

3. BÖLCSŐDÉNK MINŐSÉGPOLITIKÁJA

— Napközbeni kisgyermekellátás

— Magas színvonalú nevelő-gondozómunka biztosítása az ellátottak számára

Biztonságérzetet nyújtó, érzelem gazdag környezet kialakítása, melyben a gyermek saját képességei szerint fejlődhet, megízlelheti az önfeledt aktív játék örömét, mely képessé teszi a későbbi élet során a kreatív továbbfejlődésre, élmény és fantázia világa gazdagodhat, és kialakulhat az esztétikum iránti érzékenysége.

Arra törekszünk, hogy a gondjainkra bízott gyermekekből a körülölelő világra nyitott, érdeklődő fogékony, önállóan gondolkodni tudó emberek váljanak. Ezen tulajdonságok megszerzése közben sajátíthatják el a társadalmi együttélés alapvető szabályait, mely a későbbiekben segíti a társadalomba való beilleszkedést.

Az intézmény keretei között működő óvoda és bölcsőde között megvalósuló szakmai együttműködés biztosítja a bölcsőde-óvoda közötti zökkenőmentes átmenetet a gyermekek számára.

4. GYERMEKKÉP

Elfogadjuk az Országos Alapprogram által meghatározott elvet, miszerint minden gyermek külön személyiség; individuum és szociális lény egyszerre.

Fejlődő személyiség, akinek sajátos, életkori és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak.

Célunk: Környezete iránt nyitott, érdeklődő gyermekek nevelése-gondozása, akik már nemcsak a szoros felnőtt-gyermek kapcsolatban érzik biztonságban magukat, hanem szívesen játszanak társaikkal is.

Az óvodai hagyományörző programban való részvétellel biztosítjuk a gyermekek érzelmi világának színesebbé tételét.

5. BÖLCSŐDE FELADATA

A bölcsőde olyan szolgáltató intézmény, amely alapellátás keretében alaptevékenységként napközbeni ellátást nyújt a családban nevelkedő kisgyermek számára a családi nevelést segítve. A családban nevelkedő, a szülők munkavégzése, betegsége vagy egyéb ok miatt ellátatlan, 2-3 év közötti gyermekek nappali felügyeletét, nevelését-gondozását napközbeni ellátás keretében biztosítja. Személyiségének szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó, megfelelő személyi- tárgyi feltételeket biztosítunk, hogy testi, lelki, szociális fejlődésük zavartalan legyen. A bölcsődénkben a nevelést – gondozást ehhez igazítjuk

6. BÖLCSŐDE BEMUTATÁSA

Bölcsődénk csendes, nyugodt környezetben található, egy emeletes társas házak veszik körül, jól megközelíthető, közel a vasútállomás.

Településünkön 1992-ben megszűnt a nagyon alacsony kihasználtsággal működő Bölcsőde. A fenntartó szükségesnek tartotta egy bölcsődei csoport létrehozását, mely 1997 márciusában megkezdte működését. Csoportszobánkat az emeleten felszabadult helyiségből alakítottuk ki, mely közös folyosóval és mosdóval rendelkezik a mellette működő óvodai csoporttal. Pelenkázó és zuhanyozó helyiség is rendelkezésünkre áll, így lehetőség van még nem szobatiszta gyermekek fogadására is.

6. 1. *A szolgáltatás területe, a szolgáltatást igénybe vevők célcsoportja és összetétele*

Bölcsődénk ellátandó, szolgáltatási területe Szentlőrinc városa és a Szentlőrinci Kistérség

A felvételi igényeket rugalmasan kezeljük. A 3 évet betöltött gyermekek óvodába kerülésével újabb 2 éves gyermekeknek tudunk férőhelyet biztosítani, így várólista nélkül teljes kihasználtsággal működünk.

A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, illetve nagycsaládos gyermekekre vonatkozó igazolásokat a gyermekek személyi anyagában dokumentáljuk.

7. A BÖLCSŐDE FELTÉTELRENDSZERE

Tárgyi feltételek

A bölcsőde 10 férőhellyel rendelkezik. A gyermekek a korcsoportnak megfelelő napirend szerint a csoportszobában étkeznek, játszanak, alszanak.

- Csoportszoba: Aapterülete megfelel az engedélyezett létszámnak. A berendezést a csoportlétszámhoz, és a gyermekek fejlettségéhez igazítjuk. A bútorok megfelelő elhelyezésével alakítjuk ki az elkülönített, nyugodt játszóhelyeket. Elegendő hely van a nagymozgásos tevékenységekhez és a csendes játékokhoz. A puhaságot játszópárnákkal, szivacsokkal, pihenési lehetőségekkel biztosítjuk. Saját helye van a gyermekeknek az asztaloknál. A nyugodt alvást az állandó hely biztosítja. A kisgyermeknevelők ülőhelyéről jól belátható a szoba területe.

- Fürdőszoba: közös a szomszédos óvodás csoporttal, megfelelő napirend kialakításával kerüljük el a várakozási időt. Célszerű, megfelelően elhelyezett eszközök (törölköző- és fésűtartó, egész alakos tükör, pelenka, szennyes tartó stb.) segítik a gondozás folyamatosságát. A gyermekméretű eszközök lehetőséget adnak az önálló tevékenységhez, a helyes szokások elsajátításához. Esztétikus, színes jeleket használunk a gyermekek személyes tárgyainak (pl. fésű, törölköző, pohár, pelenkás kosár) megkülönböztetésére.
- Pelenkázó: helyszűke miatt a pelenkázó külön helyiségben kapott helyett, ahol kézmosó, zuhanyzó, pelenkázó asztal és a gyermekek pelenkázásához szükséges eszközök tárolására alkalmas polc található.
- Gyermeköltöző: közös folyosón az óvodás csoporttal. A bölcsődés gyermekek méretének megfelelő pad, jellel ellátott fogasok és kosarak biztosítják a gyermekek ruháinak tárolását. A faliújságon elhelyezzük a neveléssel, gondozással kapcsolatos aktuális tájékoztatásokat, egyéb információkat. A szülők számára biztosítjuk a várakozáshoz szükséges feltételeket.
- Játsszóudvar: külön udvarrész került kialakításra, nagysága ideális a gyermekek mindennapi mozgásigényének kielégítésére. Változatos mozgáslehetőségeket biztosítunk minden évszakban a rögzített és mobil játékokkal (mászóka, csúszda, kisház, homokozó, motorok, labdák stb.). Nyári időszakban a lombos fák hús árnyékot adnak, az óvodai udvar részen található párapapucs pedig kellemes felüdülést biztosít a gyermekeknek. A szabad levegőn való alvásra - fedett terasz hiányában – nincs lehetőség.
- A helyiségek díszítése: Törekszünk a vizuális ingerek egyensúlyának biztosítására, az esztétikus környezet kialakítására. Az évszakoknak, ünnepeknek megfelelően ízlésesen, mértékletesen díszítjük a helyiségeket.
- Textíliák: A gyermekek saját ruhában, lábbeliben tartózkodnak a bölcsődében. Minden gyermek rendelkezik váltóruhával is, de szükség esetén bölcsődei váltóruhát is tudunk biztosítani. A törölköző és az ágynemű is a gyermek sajátja, mosásáról a szülők gondoskodnak. A gyermekek személyes és használati tárgyai jellel ellátottak.
- Játékkészlet: összeállításánál figyelembe vesszük az egészségügyi és a pedagógiai szempontokat, a gyermekcsoport összetételét. Fontosnak tartjuk, hogy biztonságos környezetben, jó minőségű, korszerű játékokkal, fejlesztő eszközökkel játszassanak a gyerekek. Biztosítjuk az anyag és a funkció szerinti változatosságot, a nemenkénti játékokat. Funkció szerint csoportosítjuk, gyermekmagasságban helyezük el a játékokat. Változatos eszközöket kínálunk minden tevékenységformához (manipuláció, konstruálás, utánzás, nagymozgás, szerepjáték, stb.). A csoportban babakonyhát, fodrászsarkot rendeztünk be. A kognitív képességek fejlesztéséhez különböző logikai játékok (kirakók, dominók, puzzlék) vannak. Az alkotótevékenységekhez állandó jelleggel biztosítjuk a rajzpapírt, a zsírkrétát, a gyurmát. Mozgásfejlesztők (labda, ugráló labda, kisautó, mászóka, csúszda, stb.) használhatók a szobában is. Néhány játék, egyéb eszköz szoros felügyelettel használható. Ezeket magasabb helyre tesszük. Az otthoni játékokat, átmeneti tárgyakat behozhatják, igényük szerint elővehetik a gyerekek. A játékokat rendszeresen tisztítjuk, fertőtlenítjük. A készletet folyamatosan bővítjük, fejlesztjük.

Személyi feltételek

A bölcsődei ellátás szakmai létszám minimum követelményeit a 15/1998. (IV.30.) NM rendelet 1. sz. melléklete tartalmazza.

Az intézményt intézményvezető vezeti.

A gyermekek gondozását és nevelését szakképzett kisgyermeknevelők végzik. Végzettségüket, képzettségüket tekintve:

1 fő kisgyermeknevelő: szakgondozónő

1 fő kisgyermeknevelő: csecsemő- és kisgyermeknevelő-gondozó

1 fő bölcsődei kisegítő: óvodai dajka

1 fő gyermekorvos (havi 4 órában)

A kisgyermeknevelők egymás között oldják meg a helyettesítést, így biztosítva a személyi állandóságot. Szükség esetén pedagógiai asszisztens helyettesít (végzettsége főiskolai csecsemő és kisgyermeknevelő).

8. A BÖLCSŐDE MŰKÖDÉSÉNEK JELLEMZŐI

A bölcsőde rendeltetése

Az alapellátás keretében alaptevékenységként napközbeni ellátást nyújtani a gyermekek számára, a szülők távolléte, munkaideje alatt. A 3 éven aluli gyermekek gondozása-nevelése, harmonikus testi-szellemi fejlődésének segítése az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével.

Az intézmény naponta reggel 6.00 órától 17.00 óráig tart nyitva.

Alapellátás térítési díját a fenntartó határozza meg (ez az összeg minden évben módosításra kerülhet). A Megállapodás tartalmazza a térítési díj összegét. Gondozási díj nem került bevezetésre.

8.1. A szolgáltatás igénybe vételének módja, a szolgáltatásról szóló tájékoztatás formája

A felvételt kérheti:

- A szülő
- A szülő hozzájárulásával: a körzeti védőnő
- a házi gyermekorvos, vagy háziorvos
- a szociális szolgálat és a gyámhatóság

Igénybejelentés: Egész évben folyamatos

Beiratkozás: Tárgy év: április-május hó

- A szolgáltatás igénybe vételének lehetőségeiről a szülők tájékozódhatnak az intézmény honlapján, szórólapokból a házi gyermekorvosi rendelőben, a védőnői fogadó órákon, családsegítő- és gyermekjóléti szolgálatnál.

Bölcsődénkben a beiratkozás utáni felvétel során a szolgáltatásról a szülők tájékoztatást kapnak írásban (házirend, szórólap) és szóban (első interjú –

személyes beszélgetés, szülői értekezlet). A tájékoztatás tartalmazza az ellátás tartalmát és feltételeit; az intézmény által vezetett és az adott gyermekre vonatkozó nyilvántartásokat, valamint az azokba történő betekintés módját; a család és a bölcsőde kapcsolattartásának formáit; a házirendet; a panaszjog gyakorlásának módját, jogokat és az érdekképviselő működését; az érték és vagyonmegőrzés módját; a fizetendő személyi térítési díjat. A tájékoztatást követően az ellátásra jogosult gyermek törvényes képviselője megállapodást köt az intézménnyel, melyben egyben nyilatkozik, hogy az általa megadott személyes adatok a valóságnak megfelelnek, és ha abban változás áll be azt köteles jelezni, valamint az ellátásról a tájékoztatást megkapta.

A felvételhez szükséges dokumentációk:

- a házi gyermekorvos igazolását arról, hogy a gyermek egészségi állapota alapján bölcsődében gondozható,
- munkáltatói igazolás a szülők munkaviszonyáról, vagy a Munkaügyi Hivatal igazolása a programban való részvételről, a képzésről, időtartamáról
- gyermek laccímkarttyája, TAJ kártyája
- Csatolni kell azokat az igazolásokat, mely a Gyvt. 150 §(5.) bekezdésében meghatározott kedvezmények igénybevételét és jogosultságát alátámasztja
- Gyvt. 150§ 5) Ingyenes ellátásban kell részesíteni a jogosultat, ha a térítési díj fizetésére kötelezett jövedelemmel nem rendelkezik.
- Magyar Államkincstár igazolása (egyedülálló szülő, tartós betegség esetén, családi pótlék folyósításáról 3 gyermek esetén)

Férőhely hiány esetén előnyt élvez az a gyermek:

- rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, akinek szüleje vagy más törvényes képviselője igazolja, hogy munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban áll
- akit egyedülálló szülő nevel
- akinek családjában 3 vagy több gyerek van
- akinek egyik szüleje munkaképtelen
- akinél egészségügyi vagy szociális indok áll fenn

A gyermek felvételéről az intézmény vezetője dönt.

A bölcsődei elhelyezés megszűnése

- A szülő jelzi a kisgyermeknevelőnél gyermeke bölcsődei elhelyezésének megszüntetési igényét.
- Jogosultsági feltételek megszűnésével.
- A nevelési év végén, ha a gyermek 3. életévét betöltötte, de testi vagy szellemi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, a 4. évének betöltését követő augusztus 31-ig nevelhető és gondozható a bölcsődében.
- Ha a szülő a házirendet az intézményvezető írásbeli figyelmeztetésére sem tartja be.

8.2. Jogosultak érdekvédelme

A bölcsődébe az 1997. évi XXXI. Gyermekvédelmi törvényről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint megalakult érdekvédelmi szervként működik az Érdekképviselői Fórum.

A fórum tagjai:

a.) az ellátásban részesülő gyermekek szülei vagy törvényes képviselői közül	2 fő
b.) az intézmény dolgozói közül	1 fő
c.) fenntartó képviselőjében	1 fő

A fórum testületként működik. A megválasztott, illetve megbízott tagok maguk közül választják meg a vezetőjét.

A fórum alkalmasszerűen működik, összehívásáról a vezető gondoskodik.

A fórum döntéseit a tagok többségének egyetértésével hozza meg, melyhez a tagok többségének jelenléte szükséges.

Feladata: Az intézménnyel jogviszonyban állók és az ellátásra jogosultak érdekeinek védelme, aktuális tagjainak névsorát a szülők tudomására kell hozni.

- A gyermek szülője vagy más törvényes képviselője panasszal élhet az intézmény vezetője vagy az Érdekképviselői Fórum felé
  - az ellátást érintők orvoslása érdekében
  - a gyermeki jogok sérelme
  - a dolgozók kötelezettség szegése esetén.
- A Fórum az elé terjesztett panaszokat a hatáskörébe tartozó ügyek esetében megvizsgálja.
- További intézkedéseket kezdeményezhet a Fenntartónál és az intézmény ellenőrzését ellátó Szociális és Gyámhivatalnál.
- Véleményt nyilvánít az intézmény vezetőjénél a gyermekeket és a felnőtteket érintő problémás ügyekben.
- Egyetértési jogot gyakorol a házirend jóváhagyásában.
- A Fórum szabályos működtetése érdekében évente legalább két alkalommal ülésezik (aktuális probléma esetén szükség szerint).
- Döntéseit 15 napon belül köteles a panaszosok tudomására hozni.

8.2.1. A szülő joga

- megválassza az intézményt, melyre gyermeke gondozását-nevelését bízta,
- megismerhesse a gyermekcsoport életét,
- megismerje a gondozási-nevelési elveket,
- tanácsot, tájékoztatást kérjen és kapjon a kisgyermeknevelőtől,
- a bölcsőde működését illetően mondjon véleményt és tegyen javaslatot,
- megismerje a gyermek ellátásával kapcsolatos dokumentumokat.

A szülő kötelessége

- a gyermeke ellátásában közreműködő személyekkel és intézményekkel együttműködjön,
- a fizetendő személyi térítési díjat időben rendezze,
- az intézmény házirendjét betartsa.

8.2.2. A gyermek joga

- segítséget kapjon a saját családjában történő nevelkedéséhez, személyiségének kibontakoztatásához, a fejlődését veszélyeztető helyzet elhárításához, a társadalomba való beilleszkedéshez,
- sérülés, tartós betegség esetén a fejlődését és személyisége kibontakozását segítő különleges ellátásban részesüljön,
- a fejlődésére ártalmas környezeti és társadalmi hatások, valamint az egészségére káros szerek ellen védelemben részesüljön,
- emberi méltóságát tiszteletben tartsák, a bántalmazással - fizikai, szexuális vagy lelki erőszakkal -, az elhanyagolással szemben védelemben részesüljön,
- a hátrányos megkülönböztetés minden formájától mentes gondozásban-nevelésben részesüljön.

A gyermeki jogok minél szélesebb körű érvényesülése érdekében a gyermekjóléti szolgáltató tevékenységet végzők kötelesek gondoskodni arról, hogy a gyermek szülője, gondozója megismerje a gyermekjogi képviselő nevét, telefonszámát, fogadóóráinak helyét és időpontját.

A szolgáltatók a gyermekjogi képviselő számára biztosítják:

- a) Annak odalátogatása során az intézmény területén belül a szülők (kisgyermeknevelők) számára a négy szemközti beszélgetés lefolytatására alkalmas helyiséget
- b) A helyszínen való tájékozódás és az iratokba való betekintés lehetőségét
- c) Az érdekképviseleti fórum ülésének időpontjáról való tudomásszerzést

A gyermekjogi képviselő által írásban tett észrevételekre, megkeresésekre a szolgáltatók 15 napon belül kötelesek válaszolni, illetőleg megtett intézkedésekről a gyermekjogi képviselőt értesíteni.

A gyermekjogi képviselő, működése során tekintettel van a személyes adatok kezeléséről és védelméről szóló 1997. évi XLVII. Törvény rendelkezéseire.

Gyermeki jogok védelme

- Az intézményvezető az ellátás igénybevételekor a fenntartó által jóváhagyott intézményi házirendet a kérelmezővel megismerteti. A házirendet az intézményben mindenki által jól látható helyen ki kell függeszteni, gondoskodni kell arról, hogy az ellátottak hozzátartozói és az intézményben dolgozók számára folyamatosan hozzáférhető legyen.

Gyermekvédelemmel kapcsolatos feladatok a bölcsődében

A bölcsőde a gyermekvédelem rendszerében személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások közé tartozik, azon belül is a gyermekek napközbeni ellátásának egyik formájaként.

Napjainkban egyre több halmozottan hátrányos helyzetű és / vagy veszélyeztetett kisgyermek kerül bölcsődébe, akiknek megfelelő ellátása megkülönböztetett figyelmet és nagyobb szakértelmet igényel a kisgyermeknevelő részéről.

A szülőkkel való bánásmód, kommunikáció is nehezebb, mivel ezek a családok sokkal érzékenyebbek.

Feladataink: prevenció és a lehetséges korrekció, elsődleges észlelő- és jelzőrendszer.

- A kisgyermek jólétének biztosítása
- A gyermekvédelmi problémák megelőzése

Ezeket a feladatokat egyrészt saját kompetencia határainkon belül, másrészt – mint elsődleges észlelő – és jelzőrendszer – más külső intézmények bevonásával, a velük való együttműködés biztosításával valósítjuk meg.

8.2.3. *A személyes gondoskodást végző személyek jogainak védelme*

Az intézmény közalkalmazottai körében csak olyan személy állhat alkalmazásban, akivel szemben nem áll fenn: A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi. XXXI. törvény kizáró tényezője.

Az intézmény dolgozóinak munkahelyi etikáját, az intézmény Szervezési és Működési Szabályzata Etikai Kódexe fogalmazza meg.

Az intézmény dolgozóit és vezetőjét panasztétel esetén munkáltatójuk és fenntartójuk védelme illeti meg a kivizsgálási időszak végéig.

A dolgozók személyes adatai a személyes adatok kezelésére vonatkozó és titoktartási szabályok szerint kezeltek.

Az alkalmazotti közösség munkaszervezése során különös figyelmet kap a család és házasság intézményének védelme.

Különös védelem illeti továbbá a várandós anyát és a kisgyermeket nevelő anyát.

A dolgozók érdekeinek figyelembevétele nem befolyásolja hátrányosan a bölcsődei ellátásban résztvevő kisgyermek érdekeit.

9. TOVÁBBKÉPZÉS

A kisgyermeknevelővel szembeni elvárások

Képezze magát, őszintén szeresse a gyermekeket, legyen képes a gyermek megismerésére. Legyen türelmes, rendelkezzen fizikai adottságokkal, legyen igazságos, nyugodt, rendszerető, következetes, kiegyensúlyozott. Legyen nevelői önuralma, áttekintőképessége.

Szakképzett kisgyermeknevelők lássák el a gyermekek gondozását, nevelését.

Önképzés, továbbképzés

A munkájára igényes szakember a továbbképzéseken való részvételen felül is rendszeresen képezi magát. Ehhez az intézmény biztosítja a szakmai folyóiratok beszerzését, jogszabályokat értelmező kiadványokat, Internet használatának lehetőségét, audiovizuális eszközöket, valamint szakmai kiskönyvtárat.

A szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi tevékenységet végző szakemberek számára kötelező a szakmai továbbképzés, melyet az 1993. évi III. Törvény 132.§.(2). f pontja szabályoz, a részletes szabályokat a 9/2000. (VIII.4.) SZCSM rendelet tartalmazza.

Rendelet írja elő a személyes gondoskodást végzők továbbképzési kötelezettségét és a teljesítés lehetőségét.

A továbbképzés továbbképzési időszakban történik.

A továbbképzési időszak tartama: 5 év. A továbbképzési időszak kezdete munkaviszonyt, közalkalmazotti jogviszonyt létesítők esetében a munkába állás, a foglalkoztatás megkezdésének, illetőleg a szakképesítés megszerzésének napja.

A továbbképzési kötelezettség teljesítésének mérése pontozással történik. A továbbképzésre kötelezettnek egy továbbképzési időszak alatt felsőfokú végzettség esetén 80 pont, egyéb szakképesítés esetén 60 továbbképzési pontot kell megszerezni.

A kötelező továbbképzések tervezése

A személyes gondoskodást nyújtó intézmény vezetője éves továbbképzési tervet készít, melyet a fenntartó hagy jóvá.

A továbbképzési terv tartalmazza:

- A tárgyévben továbbképzésben résztvevők és a jogszabály által szakvizsgára kötelezettek, valamint az arra önként jelentkezők várható számát.
- A várható távolléti idő feltüntetését.
- Helyettesítésre vonatkozó tervet
- Források megjelölését és felosztását.

A munkáltató köteles az éves továbbképzési tervben szereplő munkavállaló számára a továbbképzésen való részvétel idejére munkaidő-kedvezményt biztosítani, erre az időre távolléti díjat fizetni.

A továbbképzések témáinak kiválasztásánál lehetőséget biztosítunk, hogy a kisgyermeknevelők érdeklődési körüknek megfelelően válasszanak.

A nyugdíj előtt álló kisgyermeknevelők, a 9/2000. SZCSM rendelet 1§ (3) a) pontja szerint mentesülnek a továbbképzés alól.

10. GYERMEKÉTKEZTETÉS

Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV törvény 50.§ (3) bekezdése előírja, hogy „a közétkeztetésben – különös tekintettel az egészségügyi, szociális és gyermekintézményekben nyújtott közétkeztetésre – az élettani szükségletnek megfelelő minőségű és tápértékű étkezést kell biztosítani.”

Az étrendet a korszerű táplálkozási elvek és konyhatechnikai eljárások figyelembe vételével szakképzett élelmezésvezető állítja össze, mely általában megegyezik az óvodások étlapjával. Étlapunkon naponta szerepel tej vagy valamilyen tejtermék. Naponta biztosítunk zöldséget és gyümölcsöt is. Többször kapnak főzeléket, és kevesebb kenyeret kínálunk a gyerekeknek, mint az óvodában. A gyermekek folyadékigényének kielégítése az egész év folyamán biztosított, tej, illetve tejes italokon kívül gyümölcsöt, teát és vizet kapnak.

Bölcsődénkben tálalókonyha van. Az ételt kiszállítással kapjuk az élelmezést biztosító szolgáltatótól.

A heti étrendet a szülők számára elhelyezzük a faliújságokon.

Kiemelten fontosnak tarjuk a jó minőségű gyermekélelmezést.

Az élelmezéssel, étkeztetéssel kapcsolatos egyéb szabályokat a Megállapodás és a Házirend tartalmazza.

11. NEVELÉS–GONDOZÁS A BÖLCSŐDÉBEN

A nevelés céltudatos, tervszerű értékközvetítő folyamat, mely során ismereteket, szokásokat, hagyományokat, normákat, viselkedésformákat sajátít el a gyermek.

Az értékelsajátítás folyamatában az érzelmeknek meghatározó szerepe van a 3 éven aluli korosztályban, ezért átélhető, megtapasztalható élményeket kell közvetíteni. A nevelés bipoláris folyamat, a gyermek is részt vesz benne. A bölcsődei szakemberek a családi nevelést figyelembe véve, azt kiegészítve, a szülőkkel együttműködve alakítják a nevelés folyamatát.

11.1. A bölcsődei nevelés–gondozás célja

Pszicho–szociálisan érett, önálló, harmonikus személyiség megalapozása, az esélyegyenlőség megteremtése, a társadalmi beilleszkedés elősegítése.

11.2. A bölcsődei nevelés-gondozás feladata

A bölcsődei nevelés-gondozás feladata a családban nevelkedő kisgyermek napközbeni ellátása, testi- és pszichés szükségleteinek kielégítése, optimális fejlődésének elősegítése. A hátrányos helyzetű gyermekek esetében a hátrányok és következményeik enyhítésére törekszünk.

11.3. Nevelési fő feladatok

11.3.1. Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása

A harmonikus testi és lelki fejlődéshez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtésére törekszünk.

Folyamatos napirenddel segítjük a környezethez való alkalmazkodást és az alapvető kultúrhigiénés szokások kialakulását.

11.3.2. Az érzelmi fejlődés és a szocializáció segítése

Nyíltnapal, családlátogatással, derűs légkör biztosításával segítjük a gyermekeket a bölcsődébe kerüléssel járó esetleges nehézségek feldolgozásában.

Az érzelmi biztonságot a szeretetteljes gondozónő-gyermek kapcsolat, az egyéni szükségletek kielégítése, a bizalmon és elfogadáson alapuló kapcsolatok segítik.

Közös élmények szervezésével lehetőséget teremtünk az énérvényesítésre, az empátia és tolerancia egyensúlyban tartására.

A kommunikációs kedv felébresztése és ébrentartása (meghallgatás, figyelem, kérdések megválaszolása) fontos a kommunikatív képességek fejlesztéséhez.

A nehezebben szocializálódó, lassabban fejlődő, sajátos nevelési igényű, esetleg hátrányos helyzetű vagy elhanyagolt gyermekek nevelését-gondozását többlettörődéssel, szükség esetén szakember bevonásával segítjük.

11.3.3. A megismerési folyamatok fejlődésének segítése

A gyermek életkorának, érdeklődésének megfelelő tevékenység biztosításával, az érdeklődési kör bővítésével, az érdeklődés ébrentartásával segítjük a megismerési folyamatok fejlődését.

A gyermek igényeihez igazodó közös tevékenységek során:

- helyzetmegoldási és viselkedési mintát nyújtunk
- ismeretet biztosítunk
- segítjük a tapasztalatok és élmények feldolgozásában
- támogatjuk az aktivitást és kreativitást
- megteremtjük az önkifejezés lehetőségét az egyes helyzetekben
- támogató-bátorító odafigyeléssel kísérjük tevékenységében

12. A BÖLCSŐDEI NEVELÉS-GONDOZÁS ALAPELVEI

12.1. A családi nevelés elsődlegességének tisztelete

A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége. A családi nevelés értékeit, hagyományait és szokásait tiszteletben tartva neveljük és gondozzuk a gyermekeket. Mintaadással segítjük a családi nevelés hiányosságainak kompenzálását. Törekszünk a hátrányos helyzetű (HH) és halmozottan hátrányos helyzetű (HHH) gyermekek esélyegyenlőségének megteremtésére.

12.2. A gyermeki személyiség tiszteletének elve

A gyermeket – mint fejlődő személyiséget – a kisebb körű kompetenciából fakadó nagyobb segítségigénye/ráutaltsága miatt különleges védelem illeti meg. A bölcsődei nevelés-gondozás az emberi jogok és az alapvető szabadságjogok tiszteletben tartásával történik.

12.3. A nevelés és gondozás egységének elve

A nevelés és gondozás elválaszthatatlan egységet alkotnak. A gondozás minden helyzetében alkalmat találunk a nevelésre, de a nevelési helyzeteink nem korlátozódnak csak a gondozási helyzeteinkre. A nevelés sokoldalú folyamat, mert egyszeri akcióval nem történik meg, fontos csatornái a modellnyújtás, a „bemutató”, a nonverbális csatornák üzenete.

12.4. Az egyéni bánásmód elve

Gyermekeink folyamatosan érezzék a gondozónők elfogadását, akkor is, ha az átlagos fejlődéshez képest eltérést mutat, vagy lassabban fejlődik. Megfelelő környezet kialakításával, a gyermekek egyéni- és életkori sajátosságait, pillanatnyi fizikai és pszichés állapotát figyelembe véve segítjük a gyermekek fejlődését. Elfogadjuk és tiszteletben tartjuk a gyermek vallási, nemzetiségi, etnikai, kulturális stb. hovatartozását.

12.5. A biztonság és stabilitás elve

A tárgyi és személyi állandóság növeli a gyermekek biztonságérzetét, alapul szolgál a tájékozódáshoz, a szokások kialakításához.

A folyamatos napirend, az egyes mozzanatok egymásra épüléséből fakadó ismétlések stabilitást, kiszámíthatóságot eredményeznek.

Az új helyzetekhez való fokozatos hozzászoktatással segítjük a változások elfogadását, az alkalmazkodást.

12.6. Az aktivitás, az önállósulás segítésének elve

A gyermek felé irányuló szeretet, az elfogadás és empátia fokozzák az aktivitást és az önállóság iránti vágyát.

A kisgyermeknevelő az élményszerzés lehetőségének biztosításával saját példamutatásával, az egyes élethelyzeteknek a gyermek számára átláthatóvá, befogadhatóvá, kezelhetővé tételével, a tapasztalatok feldolgozásának segítségével, az egyes viselkedésformákkal való próbálkozások bátorításával segíti a fejlődést.

A biztonságos és tevékenységre motiváló személyi és tárgyi környezet megteremtésével, próbálkozásaikhoz elegendő idő biztosításával, véleményük meghallgatásával, kompetenciájuknak megfelelő mértékű döntési lehetőség biztosításával segítjük önállósodási törekvéseiket.

12.7. Az egységes nevelő hatások elve

Az egységes nevelő hatások eredményessége érdekében a gyermekekkel foglalkozó felnőttek - a köztük lévő személyiségbeli különbségek tiszteletben tartásával – egyetértenek az alapvető értékek, erkölcsi normák tekintetében, nevelői gyakorlatukat egymáshoz közelítik.

13. A BÖLCSŐDEI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

13.1. Kapcsolat a szülőkkel

A családi és bölcsődei nevelés-gondozás összhangja, a szülők és a kisgyermeknevelők közötti partneri kapcsolat kialakítása elengedhetetlen feltétele a gyermekek harmonikus fejlődésének.

A szülők és a bölcsőde folyamatosan, kölcsönösen tájékoztatják egymást a gyermek fejlődéséről; ez alapvető fontosságú a személyre szóló bölcsődei nevelés-gondozás kialakításában, és a családokat is segíti a gyermek nevelésében. Ha a szülő igényli, nevelési tanácsokat adunk, kéréseiket teljesítjük lehetőségeinktől függően.

A kapcsolattartásnak, tájékoztatásnak több formája van, mindegyik más–más szerepet tölt be, ezért párhuzamosan minél többet alkalmazunk közülük. A közös élmények, az emberi kapcsolatok, és a tájékozottság nagymértékben hozzájárul a szülői hatékonysághoz, segíti a családi nevelést és a gyermekek fejlődését.

— Szülői értekezletek

Az intézményvezető a felvétel alkalmával, később a napi csoportlátogatások, az egyéni beszélgetések és a szülői értekezletek alkalmával tart kapcsolatot a szülőkkel. Évente több alkalommal szervezhet szülői értekezletet, a szülőket érintő kérdésekről. Az új szülők

részére a beíratás és a felvétel közötti időszakban – kb. június első fele – tájékoztató jellegű szülői értekezletet tart. Bemutatja a bölcsődét, a kisgyermeknevelőket. Ismerteti a szakmai programot, a házirendet, válaszol a szülők kérdéseire. Ezt követően a gyermek leendő csoportszobájában, a kisgyermeknevelők vezetésével folytatódik a beszélgetés. Megbeszélik a családlátogatások fontosságát és esetleges időpontját, a beszoktatások idejét, a gyermekek jelét.

— Családlátogatás

A gyermek felvételét megelőzően – optimális esetben a beszoktatás előtt – a szülőkkel megbeszélte időben végzik a kisgyermeknevelők. A családlátogatás célja a gyermek megismerése a számára biztonságot nyújtó otthoni környezetben, és a kapcsolatfelvétel a gyermekkel, a családdal. A szülő vagy a kisgyermeknevelő kezdeményezésére a nevelési év közben is sor kerülhet ismételt családlátogatásra. Veszélyeztetett vagy védelembe vett gyermek esetében ajánlott védőnővel, családgondozóval együtt végezni. A látogatásokról feljegyzést ír a „saját” kisgyermeknevelő a gyermek dokumentációjába. Az ismerkedés jellegű és az ismételt családlátogatásokat az erről szóló módszertani útmutató alapján végezzük.

— Napi beszélgetések a szülővel

Fontosnak tartjuk a kölcsönös tájékoztatást a bölcsődébe érkezéskor és a hazaadáskor. Érkezéskor a szülő nyújt információt az előző nap gyermekkel kapcsolatos eseményeiről, a gyermek egészségi állapotáról, a változásokról. Hazaadáskor a kisgyermeknevelő tájékoztatja a szülőket a gyermekről (hangulata, közérzete, társkapcsolat, beszéd, játék, mozgás, étkezés, alvás, önállóság, stb.). Ügyelünk arra, hogy a beszélgetés ne a gyermek „feje felett”, hanem őt bevonva történjen. A napi beszélgetések formálják a kapcsolatot, erősítik a bizalmat, lehetővé teszik a gyermek és egymás minél teljesebb megismerését, a nevelés összehangolását.

— Szülőcsoportos beszélgetések

Ez a kapcsolattartási módszer lehetőséget ad arra, hogy az adott gyermekcsoporthoz tartozó szülők szervezett formában találkozhassanak, és beszélgethessenek valamely aktuális témáról a gyermekek fejlődésével, nevelésével kapcsolatban. A beszélgetések célja a családi nevelés segítése, a gyermekek egészséges személyiségfejlődésének, szocializációjának elősegítése. A beszélgetéseket kisgyermeknevelők vezetik, a szülőkkel előre egyeztetett időben. A beszélgetések erősítik a jó kapcsolatot, a partneri együttműködést, a bizalmat. Szülői közösségek alakulnak ki.

— Egyéni beszélgetések

A személyes beszélgetést igénylő kérdések, nevelési problémák közös átgondolására alkalmas egyéni beszélgetést kezdeményezheti a szülő, a kisgyermeknevelő. Biztosítjuk a beszélgetés nyugalmát, zavartalanságát.

— Üzenő füzet

Nem pótolja a személyes, közvetlen kapcsolatot, a napi interakciós helyzeteket, hanem kiegészíti és megerősíti azokat. Tájékoztatást ad a szülőknek a gyermek fejlődéséről, a kisgyermeknevelő szakmai munkájáról, módszereiről, empátiás készségéről. Hozzájárul a szülő és a kisgyermeknevelő közötti jó kapcsolathoz, a bizalom kialakulásához, a családi és a bölcsődei nevelés összehangolásához.

— Nyílt nap

A gyermekek bölcsődei beíratása előtt tartunk nyílt napot. Ismerkedhetnek a bölcsődével, beszélgethetnek szakemberekkel. Szívesen látunk minden kisgyermekes családot.

— Hirdető tábla, faliújság

Tájékoztatjuk a szülőket a heti étrendről, az étkezési díjak befizetésének időpontjáról, a fontosabb eseményekről, az intézmény életével kapcsolatos dokumentumok elérhetőségéről.

Mindegyik más-más szerepet tölt be, ezért mindegyiket alkalmazzuk.

13.2. Beszoktatás (adaptáció) – szülővel történő fokozatos beszoktatás

Az anya vagy az apa jelenléte biztonságot ad a kisgyermek számára. A gyermek és kisgyermeknevelő között fokozatosan kialakuló érzelmi kötődés segít az új környezet elfogadásában, megkönnyíti a beilleszkedést a közösségbe.

Feladatunk, hogy az igény kielégítése mellett csökkentsük azokat a problémákat és nehézségeket, amelyeket a szülőktől való elválás, a környezetváltozás okoz. Ezt a célt szolgálja a szülővel történő fokozatos beszoktatás, amit a szülőkkel egyeztetve tervezünk, végzünk. A módszer lehetőséget ad arra, hogy a lehető legkíméletesebben történjen az elválás, és a gyermek biztonságban érezze magát az új környezetben. Az anya vagy apa jelenléte megkönnyíti a gyermek számára az új környezet elfogadását, elősegíti a kisgyermeknevelővel való jó kapcsolat, érzelmi kötődés kialakulását. Mérsékeli az adaptáció során mutatkozó stressz-reakciókat (pl. sírás, tiltakozás, nyugtalanság, étkezési zavar, alvászavar). A kisgyermeknevelőt segíti a gyermek megismerésében, az egyéni bánásmód megtalálásában. A szülők megismerhetik az ellátás minden részletét, közvetlenül láthatják a nevelő munkát, a nevelői magatartást, a módszereket. Módszertani levél alapján végezzük, rugalmasan alkalmazzuk, a gyermek és a szülő egyéni igényének figyelembe vételével. A „saját” kisgyermeknevelő összegző feljegyzést ír az eseményekről a gyermek dokumentációjába.

A beszoktatás menete:

A szülővel történő fokozatos beszoktatás módszere, hogy a gyermek bölcsődei tartózkodásának idejét fokozatosan növeljük.

Célszerű, ha a beszoktatás 2 hétig tart, de esetenként ez a gyermek viselkedésétől függően növelhető, illetve csökkenthető.

A beszoktatás az első héten a szülővel történik, a második héten már a szülő állandó jelenléte nélkül, de rövidebb és fokozatosan emelt idővel.

A kisgyermeknevelők a gyermek együttműködésétől függően, már az első napokban próbálkoznak a kapcsolat kialakításával, kísérletet tesznek egy-egy gondozási részmuvelet elvégzésére is a szülő jelenlétében (pl. kínálás, cipő bekötése, orrtörölés, stb.)

A beszoktatás harmadik – negyedik napjától szükséges, hogy a kisgyermeknevelő a szülő jelenlétében fokozatosan átvegye a gyermek gondozását. A kapcsolatot úgy kell kialakítani, hogy a játékidőben az anya illetve a szülő rövidebb hosszabb ideig egyedül hagyja a gyermeket.

A gyermek iránti figyelem, szeretetteljes odafordulás, a szülőben megerősíti a kisgyermeknevelő iránti bizalmat.

A bölcsődében tapasztalt nevelői légkör, a kisgyermeknevelő szakmai tudása, a szülővel szemben tanúsított magatartása, tekintélyének elfogadását, a bölcsődei munka elismerését és értékelését eredményezi.

13.3. „Saját nevelő”- rendszer

A személyi állandóság adott, 2 kisgyermeknevelő dolgozik együtt a bölcsődés csoportban.

Családlátogatás után döntünk arról, melyik gyermek kerül 1-1 kisgyermeknevelőhöz, így a beszoktatását már ő kezdi meg, s nevelése-gondozása mellett figyelemmel kíséri a gyermek fejlődését, vezeti a fejlődési lapot, a gyermek-egészségügyi törzslapot, elsősorban ő tartja a kapcsolatot a szülőkkel.

Egy csoportban 10 hasonló korú gyermek van együtt 2 kisgyermeknevelővel. Ha néhány gyermek óvodába megy, az itt maradottakat továbbra is ugyanaz a kisgyermeknevelő látja el. „Saját kisgyermeknevelő”-nek nevezzük azt, aki fokozottan felelős a csoportjába járó 5 gyermekért, ő az a személy, aki az anyától megtanulja a gyermek otthoni szokásait, a vele kapcsolatos fontosabb teendőket. A nap nagy részében ő gondozza a gyermeket, eteti, öltözteti, lefekteti, ha igényli, szeretgeti, ölbe veszi, dúdolgat, mesél neki, megvigasztalja őt, ha bánatos. Több figyelem jut minden gyerekre, jobban számon tarthatóak a gyerek egyéni problémái, szokásai.

13.4. Gyermekcsoportok szervezése

A gyermekcsoport létszámát jogszabály határozza meg. A 259/2002. (XII.18) Kormányrendelet módosítva 2010. január 1-től. Bölcsődénkbe 10, második életévét betöltött gyermek vehető fel.

13.5. Napirend

A jól szervezett, folyamatos és rugalmas napirend a gyermekek biztonságérzetét növeli. Kiszámíthatóságot, rendszerességet, aktivitást és az önállósodás lehetőségét teremti meg. Kidolgozásánál figyelembe vesszük a csoport életkori összetételét, tekintettel vagyunk az egyes gyermek igényeire, az évszakok változásaira.

Az életkornak megfelelő napi életritmus kialakítása az egészséges testi és szellemi fejlődés alapfeltétele, ezért a jól szervezett, folyamatos napirendet központi kérdésnek tekintjük. A kisgyermeknevelők a gyermekek életkori sajátosságainak, egyéni igényeinek figyelembevételével tervezik és valósítják meg a napirendet. Arra törekszünk, hogy a családi és a bölcsődei napirend összhangban legyen, harmonikusan kiegészítse egymást.

A jól szervezett, rugalmas napirend segíti a gyermekek igényeinek, egyéni szükségleteinek kielégítését, a nyugodt gondozás feltételeit, a csoport nyugalalmát. Erősíti a gyermekek biztonságérzetét, lehetőséget ad a folyamatos játékra, és biztosítja a várakozás nélküli ellátást.

Megvalósításának feltétele a jó munkaszervezés, a kisgyermeknevelők és a technikai dolgozók összehangolt munkája. A bölcsődei csoport napirendjét egyeztetjük, összehangoljuk a szomszédos óvodai csoporttal, szükség esetén módosítjuk, rugalmasan alkalmazzuk. Minden gyermek esetében és minden tevékenységre vonatkozóan egész nap során érvényesül a folyamatosság.

A gyermekek napirendjéhez igazodva készítjük el a kisgyermeknevelők munkarendjét. Módszertani levél nyújt alapot a napirend megfelelő szervezéséhez.

13.6. A bölcsőde kapcsolatai más intézményekkel

13.6.1. Bölcsődés csoportunk és az óvodai csoportok kapcsolata

Legfőbb törekvésünk, hogy kiaknázzuk az egy intézményként működő bölcsőde-óvodában rejlő lehetőségeket, és biztosítsuk a gyerekek 2 éves korától 6-7 éves korig történő folyamatos, egymásra épülő nevelését-gondozását, fejlesztését. Az óvoda mindenkor épít a bölcsődében folyó nevelő-gondozó munkára. A gyermekek bölcsődés társaikkal a megosztott közösségben kezdhetik el az óvodai életet. A bölcsőde-óvoda mindennapjaiban, rendezvényeiben és ünnepeiben egy közösséget alkot.

Kölcsönösen részt veszünk egymás szakmai programjain, megismerjük és tiszteljük egymás munkáját, összehangoljuk nevelési programunkat. Sokat tanulunk egymástól. A nagyobb bölcsődéseink látogatást tesznek a leendő óvodai csoportjukba.

13.6.2. Egyéb kapcsolatok

Az intézmény együttműködik mindazokkal, akik a családoknak nyújtott alapellátás során a gyermekkel, illetve a gyermek családjával kapcsolatba kerülhetnek.

- Házi gyermekorvosi szolgálat
- Védőnői szolgálat
- Gyermekjóléti szolgálat
- Gyámhatóság
- Családsegítő központ
- Korai fejlesztés szakemberei
- Gyermekvédelmi szakellátás
- BM Kormányhivatal Szentlőrinci Járási Hivatal
- Járási Szakértői Bizottság

Ha a bölcsődében valamilyen problémát észlelünk a gyermekekkel kapcsolatban (elhanyagolás, bántalmazás, stb.), jelezzük az intézményvezető felé, aki írásos formában felveszi a kapcsolatot az intézkedésre jogosult Hivatali szervvel. Részt veszünk a gyermekjóléti szolgálat szervező és koordináló tevékenységében a napközbeni alapellátás jelzőrendszereként, hogy a gyermekek probléma esetén (veszélyeztetés) minél tovább természetes környezetükben, a vér szerinti családjukban maradhassanak.

Tartalmas kapcsolatot alakítunk ki továbbra is házi gyermekorvosokkal, védőnőkkel, gyermekjóléti szolgálattal és a megyében működő gyámhivatallal.

Gyermekorvos, védőnő – bölcsőde kapcsolata:

A gyermekorvos heti 1 alkalommal meglátogatja bölcsődénket (vizsgálat, gyógyszer receptre való kiírása, tanácsadás, tapasztalatcsere), feladatait havi 4 órában végzi. A védőnő havi rendszerességgel látogat a bölcsődei csoportunkba, beszélget a gyermekekkel, és megbeszéljük a felmerült problémákat.

13.7. *Ünnepeink*

Az ünnepek alkalmával ajándékokat készítünk a kicsiknek, kidíszítjük a csoportszobát, és családi hangulatban az érdeklődő szülőkkel együtt ünnepelünk. Születésnap alkalmából felköszöntjük a gyermekeket.

- Téliapóvárás
- Karácsony
- Farsang
- Húsvét
- Bölcsődék napja (április 21.)

Az intézmény egyik kiemelt feladatában, a hagyományörzésben is részt veszünk az óvodai csoportokkal közösen:

- Szüreti multság (Nytott a szülők számára is.)
- Kiszebáb-égetés (Medve táncoltatás)
- Zöldágjárás
- Májusfaállítás
- Gyermeknap (Nytott a szülők számára is.)
- Pünkösdlő

13.8. *Szünetek*

Fenntartói döntés alapján az intézmény munkatervében meghatározott nevelés nélküli munkanapok.

14. A BÖLCSŐDEI NEVELÉS-GONDOZÁS FŐBB HELYZETEI

A nevelés-gondozás helyzeteiben lehetőséget biztosítunk a gyermek számára, hogy érdeklődésének, pillanatnyi pszichés szükségleteinek megfelelően ismerkedhessen a személyi- és tárgyi környezetével, segítséget kapjon az optimális és sokoldalú fejlődéséhez, szocializációjához. Gondozás (testi szükségletek kielégítése) és játék közben célunk a gyermek szabad aktivitás iránti igényének és kompetenciaérzésének erősítése.

14.1. *Gondozás*

Bensőséges interakciós helyzet kisgyermeknevelő és gyermek között.

A személyes és szociális kompetencia kialakításának feltétele, hogy a gyermek aktívan részt vehessen a gondozási helyzetekben, érezze a kisgyermeknevelő figyelmét, biztatását, támogató segítségét.

Próbálkozásaihoz elegendő időt biztosítunk, sikeresség esetén dicsérettel növeljük együttműködési kedvét.

A gondozás jelentős mértékben befolyásolja a szokáskialakítást és az önállósodást.

A gondozási műveleteket úgy végezzük, hogy a gyermeknek örömforrás legyen a gondozás, és aktívan együttműködjön. Elvárásaink igazodnak a gyermek életkorához, fejlettségéhez, aktuális állapotához. Ha nincs kedve aktívan közreműködni, rugalmasan alkalmazkodunk állapotához, és a műveleteket (vagy egy részét) elvégezzük helyette. A felnőtt tapintatos bánásmódja, elfogadást kifejező verbális és non-verbális

kommunikációja kihat a gyermek pozitív én-képének kialakulására, az önfogadásra. Gondozás közben fontos nevelési feladatokat is ellátunk, pl. egészséges életmódra nevelés, helyes szokások alakítása, életkornak megfelelő napirend kialakítása. Pozitív nevelési módszereket (elismerés, dicséret, bátorítás) alkalmazunk, lehetőségeket ajánlunk, ismereteket adunk. A kisgyermeknevelők megbeszélnek egymással a gondozás közben tapasztaltakat, és egyeztetik az eljárásokat. Ez elősegíti a gyermekek alkalmazkodását, és az egységes nevelést.

14.2. *A gondozás szervezése*

A gondozási műveleteket többnyire a gyermek „saját” kisgyermeknevelője végzi. Távolléte esetén a gyermek számára ismerős személy helyettesíti. A napirendet úgy alakítjuk, hogy elkerülhető legyen a párhuzamos gondozás. A fürdőszobában, egy időben egy kisgyermeknevelő és legfeljebb két gyermek tartózkodik. A gondozásokat úgy szervezzük, hogy minden alkalommal elegendő idő jusson a gyermekek nyugodt, zavartalan ellátásához, a gyermek aktív közreműködéséhez, a helyes szokások gyakorlásához.

14.3. *Gondozási műveletek*

14.3.1. Pelenkázás, szobatisztaságra nevelés

A pelenkázáshoz szükséges dolgokat (pelenka, popsi törlő, kenőcs) a szülők hozzák gyermekeik számára. A pelenkát naponta többször kicseréljük. Reggelente szükség szerint, ebéd előtt és alvás után pedig minden pelenkás gyermeket tisztába teszünk. A széketes gyermek pelenkáját azonnal kicseréljük. Az önállóan, stabilan álló gyermeket állva pelenkázunk. Az állva pelenkázás előnyei: könnyebb a kapcsolattartás, a szemkontaktus, a gyermek látja, mi történik, nagyobb biztonságban érzi magát, együttműködik, aktívan részt vesz a gondozásban: fogja a ruhát, terpeszti a lábát, húzza a nadrágját, stb. Törlőkendőket használunk, szükség esetén a lemosást alkalmazzuk. A szobatisztaság fontos állomás a gyermek szociális fejlődésében. Kialakulását nem sűrgetjük, tiszteletben tartjuk az egyéni érési tempót. Az elhatározás alapja, hogy olyan akar lenni, mint a felnőttek. Az ehhez szükséges elhatározásra kb. 2 éves kora körül érik meg, és mindenféle előzetes szoktatás nélkül, 2 – 3 éves kora között – vagy egyik napról a másikra, esetleg néhány heti próbálkozás után – szobatiszta lesz. Fontos, hogy a felnőtt ebben is kezdettől fogva támogassa, együttműködjön vele. A szobatiszta gyermekek WC-t használnak, az öblítést egyedül végzik. A gyermekek testalkata miatt kislányok esetében mindig a kisgyermeknevelő végzi a törlést. A fiúknak ajánljuk a vécépapír használatát. A széketes gyermek törlése mindig a kisgyermeknevelő feladata.

14.3.2. Testápolás

Környezetünk és testünk tisztasága nemcsak elégedettséget és jó érzést ad, hanem a betegségek elleni küzdelemben is szerepe van. Az alapvető tisztasági szokások kialakítását már kisgyermekkorban el kell kezdeni. Játék, egyéb tevékenység folyamán a gyerekek keze gyakran piszkos lesz, ezért rendszeresen kezet mosunk. Mindig kezet mosunk a pelenkacsere, a vécéhasználat után. A bölcsődébe érkezéskor a gyermekek a szülők felügyelete mellett mosnak kezet. Fontos feladatunk a helyes technikával végzett kézmosás tanítása. Arcot akkor mosunk, ha maszatos. A mosakodáshoz folyékony szappant használunk. A kézmosást és a törülközést személyes példaadással

segítjük. A tükör előtt fésülködés nemcsak a mozdulatok gyakorlása, de a testséma kialakulása, a saját test megismerése szempontjából is fontos. Ezért használunk nagy tükröket. A gyermekek egyéni fejlettségének megfelelően, ebédeltetés után kerül sor szájöblögetésre, saját, jellel megjelölt eszközökkel. Szükség esetén a kisgyermeknevelő megmutatja az öblögetést, a mozdulatokat. Jól segíti a helyes mozdulatok begyakorlását a mosdó fölötti tükör. Tanítjuk a helyes orrfújást, a zsebkeendő higiénikus használatát. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermek ruházata tiszta, izléses, kényelmes és praktikus, lábbelijük egészséges legyen, tartsa a bokát. A ruházat tegye lehetővé az önálló, szabad mozgást, játékot. Elegendő időt biztosítunk a gyermek számára az önálló öltözésre, vetkőzésre. Figyelemmel kísérjük tevékenységét, így elkerüljük, hogy a ruhát, a cipőt rosszul vegye fel, és elmenjen a kedve tőle. Az öltözködéssel az esztétikai érzéket, az igényességet is fejlesztjük. A gombolást, fűzést, kapcsolást játékeszközökkel is gyakorolhatja. A testápolással kapcsolatos szokásalakítást következetesen végezzük. Célunk, hogy a gyermekben kialakuljon az igény, és szokássá váljon a tisztálkodás, a fésülködés, a fogápolás, a rendezett öltözék.

14.3.3. Étkeztetés

Az egészséges életmódra nevelés része az egészséges táplálkozás. Fontos feladatunk a gyermekek táplálása, az önálló, tiszta étkezés tanítása, a helyes étkezési szokások kialakítása. Célunk, hogy örömmel, jó étvágyal fogyasszák el az ételt. A gyermekek koruk és fejlettségük szerint asztalnál ülve gondozási sorrendben étkeznek. Mindig tekintetbe vesszük az egyéni tempót, a szükségleteket. Az étkezések azonos időben, kulturált körülmények között, derűs légkörben zajlanak. Az ételt a kisgyermeknevelő megkóstolja, mielőtt odaadja, meggyőződik arról, hogy megfelel-e a gyermekek ízlésének. A gyermekek játékhelyzetből érkeznek asztalhoz, saját helyükre ülnek. Minimálisra csökkentjük a számukra farsztó várakozási időt. A kisgyermeknevelő személyre szólóan terít, tálal. Az együttműködési szándék szerint bevonja a gyerekeket a folyamatba. Az étkezők mellett ülve biztosítja a nyugodt, zavartalan étkezést. A helyes étkezési, táplálkozási szokások (pl. alapos rágás, gyümölcs, zöldség fogyasztása) kialakítására nagy hangsúlyt helyezünk. Az új ízeket, ételeket fokozatosan vezetjük be. A gyermekeket ösztönözzük, de nem kényszerítjük az étel elfogyasztására. Fontosnak tartjuk az információcserét a szülőkkel a gyermek étkezési szokásairól. Feljegyzéseket készítünk az étkezésről az egyéni dokumentációba.

14.3.4. Pihenés, alvás biztosítása

A gyermekek akkor játszanak önfeledten, akkor vesznek részt szívesen a gondozásban, ha egyéni igény szerint megfelelő időt és lehetőséget biztosítunk pihenésre, alvásra is. Gyermekmatracon, puha sarokban pihenhetnek. Az alváshoz optimális feltételek (átszellőztetett szoba, csend, nyugalom, kényelmes fekhely és ruházat, állandó hely) szükségesek. Egyéni bánásmóddal, testközelséggel, simogatással, halk énekkel, mesével segítjük az elalvást. A félrenyelés veszélye miatt nem adunk cumisüvegben folyadékot a fekvő gyermeknek. Az ébredés után lehetőség van csendes játékra, ügyelünk arra, hogy a korábban ébredők ne zavarják meg társaik alvását.

14. 4. Játéktevékenység

A játék egyetemes emberi tevékenység, életszükséglet, belső késztetésből fakadó örömteli tevékenység. A játék útján történő tanulás döntő hatású az ember egész életére, személyiségfejlődésére. A játék a gyermekkor legfontosabb tevékenysége, amely segít a világ megismerésében és befogadásában, elősegíti a testi, az értelmi, az érzelmi és a szociális fejlődést. Értéknek tekintjük a szabad játékot, az önálló mozgást, aktivitást, az alkotást, a kreativitást. Személyi és tárgyi feltételek biztosításával, jól szervezett napirenddel segítjük elő a nyugodt játéktevékenységet. Jelentősnek tartjuk a játék során is a gyermek megismerésén alapuló egyéni bánásmódot, a személyközpontúságot. A kisgyermeknevelő a gyermek igényétől és a helyzettől függően vesz részt a játékban, pl. kezdeményez, ötletet ad, segíti a megosztozást, bátorít, együtt játszik a gyermekkel, stb. Viselkedése, kommunikációja minta a gyermekek számára. Érzelmi biztonság alapján, indirekt módszerekkel törekszünk az értelmi fejlesztésre.

A játékfajtaikat úgy válogatjuk össze, hogy a gyermekek életkorának és fejlettségi szintjének megfelelőek legyenek, alkalmasak legyenek a gyerekek különböző tevékenységeikhez. Figyelünk arra is, hogy a játékok esztétikusak, igényes kivitelűek legyenek.

A bölcsőde játékeszközeinek karbantartása, pótlása folyamatos feladat, melybe bevonjuk a szülőket is. Új játék vásárlására a költségvetésből igen szűkös lehetőségünk van, de egyéb forrásból (szülői támogatás, alapítványi támogatás) próbáljuk a korszerű eszközöket beszerezni.

A játéktevékenységhez szükséges eszköztárunk:

- Manipulációs játékok (textil, gumi, műanyag)
- Építő, konstruáló játékok (műanyag, fa)
- Utánzó, és szerepjátékok eszközei
- Képességfejlesztő játékok
- Nagymozgásokat fejlesztő játékok
- Udvari játék eszközök

Módszertani levél, fejlődés-lélektani, pedagógiai, nevelés-lélektani ismeretek segítenek abban, hogy önállóan, felelősséggel hozhassunk döntéseket a gyermekek játék tevékenységével kapcsolatban. A játéktevékenység kibontakozásának segítése együttműködést, team-munkát, folyamatos szakmai fejlődést kíván a gyermekkel foglalkozó felnőttektől.

Amikor együtt játszunk a gyerekekkel, a játékba ágyazottan megjelennek az évszakok és az ünnepek. Ehhez választunk odaillő ábrázolási technikákat, dal és mondóka anyagot, mozgásos játékokat és igyekszünk minél több élményhez juttatni a gyerekeket.

14.4.1. Mondóka, ének

A beszoktatást megkönnyíti a személyes kapcsolatban, játékhelyzetekben átélt mondókázás, éneklés, melyek örömeleményt, biztonságot adnak a kisgyermeknek. Az éneklésben felszabadítjuk gátlásait, feloldjuk félelmeit.

Az éneklést, dalos játékokat beépítjük a napi munkarendbe.

A szabadban, de a csoportszobában is lehetőségünk van felhívni a figyelmet környezetünk változatos hangjaira. A gyermekek kezébe adott ritmus hangszerek megszólaltatása mindig nagy élményt jelent a kicsiknek. Néphagyományokat ápolva népzene-t hallgatunk, énekelgetünk és táncolunk is rá, a gyermekek aktív közreműködésével.

A versek, mondókák szoros részei a bölcsődei élet minden mozzanatának. Naponta gyakoroljuk a jól ismert mondókákat, verseket. A gyermekek nagy örömmel ismétlik a ringató, érintgető, tapsoltató, és simogató, rímelő mondókákat.

Mondókázás, énekelgetés bővíti a gyermekek szókincsét, gazdagítva anyanyelvi ismereteiket.

14.4.2. Vers, mese, beszéd

A mese éppúgy, mint a játék örömforrás, feszültségoldás. A mesére a gyermekek önkéntelenül odafigyelnek.

A mese közel hozza a gyerekeket és a felnőtteket, hiszen meséléskor odabújnak, odaülnek szorosan a kisgyermeknevelő mellé, és érzelmi biztonságban érzik magukat.

A képeskönyv nézegetés, verselés, mesélés bensőséges kommunikációs helyzet, mely érzelmi biztonságot ad a kisgyermeknek. A vers, mese hatással van a kisgyermek érzelmi, értelmi és szociális fejlődésére. Évszakoknak megfelelő ritmikus, a gyermekek által szívesen hallgatott és mondott versikéket válogattunk össze.

A beszéd a kommunikáció egyik fajtája, és az emberi kapcsolatok fő eszköze.

A kisgyermek életében a szavak megértésénél nagy jelentősége van a szituációknak. A beszéd a kisgyermeknevelő munkájának egyik legfontosabb része. Nagyon fontos, hogy tisztán, jól érthetően beszéljen a gyermekekkel, minden kérdésükre adjon választ. Bölcsődénkben nem támasztunk elvárásokat a gyermekekkel szemben sem az evés, sem a szobatisztaság, sem a beszéd tekintetében. A kisgyermeknevelők tisztában vannak azzal, hogy mindenki a saját ritmusában fejlődik, ezért senkit nem hasonlítunk a másikhöz

14.4.3. Alkotó tevékenységek

Az öröm forrása maga a tevékenység – az érzelmek feldolgozása és kifejezése, az önkifejezés, az alkotás -, nem az eredmény.

A gyermekeknek folyamatosan biztosítjuk az alkotás lehetőségét:

- rajzolást
- gyurmázást
- építést, konstruálást

A rajzfejlődés a játékban történő tevékenységek során alakul. Minden gyerek szeret rajzolni, erősíti alkotási vágyukat, kreativitásukat, képzeletvilágukat. A bölcsődés korú gyermekek firkákat, szabálytalan köröket, „madárfészket”, vonalakat készítenek. A rajzolás, festés nagy öröm számukra, szinte naponta kapnak színes ceruzát, zsírkrétát. Célunk az alapszínek megismertetése és a különféle festési technikák elsajátítása játékos formában:

- dugónyomat
- fültisztító
- szivacs
- ecset használat

Ügyesen gyúrnak, sodorják, nyújtják a gyurmát. A 2,5 – 3 éves gyermekek már kígyót, csigát, kis golyókat is képesek készíteni. Az alkotás során a gyermekek észreveszik a tárgyak hasonló és különböző jellemzőit, a dolgok és jelenségek közötti összefüggéseket.

Gyurmázás közben sokat beszélnek, az alkotás közlési vágyat ébreszt a gyermekekben, beszélő kedvük fokozódik, amely ösztönzően hat a kommunikációs fejlődésre is.

Az építés is mindennapos tevékenység. Természetes kihívást jelent a gyermek számára (mert meg kell valahogy építeni az alagutat, a tornyot vagy a garázst). Gondolkodásra készíteti, ösztönzi és fejleszti kreativitását.

A kisgyermeknevelőnek fontos szerepe a játék közbeni figyelem, támogató, megerősítő jelenlét.

Biztosítani kell az elmélyült játék feltételeit, a szabad választás lehetőségét, esetenkénti ötletadást, elismerést, dicséretet.

14.4.4. Egyéb tevékenységek

Élethelyzetekkel kapcsolatos, örömmel végzett együttes tevékenység, mely önkéntességen alapul, bármikor bekapcsolódhat, illetve kiléphet belőle a gyermek.

- PL.: - asztal megterítése, illetve leszedése
- virágöntözés (csoportban, szabadban)
- ősszel levélgereblyezés, söprés
- Luca napi búza vetése, gondozása

Bölcsődénkben a gyermekek környezeti nevelését saját tapasztalataikra építjük.

Udvarunkon megfigyeljük a madarak, bogarak, csigák, méhek életét. Terményeket, virágokat, növényeket gyűjtünk. Beszélgetünk az évszakok változásáról (tavasz, nyár, ősz, tél).

Beszélgetünk az időjárás – öltözködés kapcsolatáról. 2,5 – 3 éves gyermekek már a színeket is ismerik.

Örömmel mesélnek családjukról, testvéreikről, az otthon történt dolgokról.

14.5. Mozgás, játékos testmozgás

A mozgás a bölcsődei élet elengedhetetlen feltétele. Fontos feladatunk a megfelelő napirend kialakítása, hogy elegendő idő jusson a gyermek számára a mozgásra, a különféle mozgásformák gyakorlására, újak elsajátítására. Feladatunk a jó érzelmi atmoszféra és a mozgáskedv fenntartása.

A kisgyermek mozgásigénye megteremtése rendkívül nagy, ezért napi szinten biztosítjuk számukra a nagymozgások lehetőségét időjárástól függően az udvaron (motorok, rollerok, csúszda, mászóka, szaladgáláshoz nagy füves terület).

Az udvari játék keretében gyakoroljuk a futást, járást, csúszdázást, labdázást. Ügyesen ugranak, egyensúlyoznak. Szívesen bicikliznek és motoroznak, bejárják a bölcsőde egész udvarát.

Rossz idő esetén a csoportba viszünk:

- csúszdát
- mászókat
- görgős autókat
- ugráló labdákat
- Bobath labdát
- trambulint
- zsámolyt stb.

Fontos szempont hogy a környezet balesetmentes legyen, a veszélyforrásokat kiküszöböljük. Minél változatosabb mozgásra van lehetősége a gyermekeknek, annál nagyobb örömeiket lelik a játékban.

A szobai játékok sokféleségük folytán a kéz finommozgását és a nagymozgásokat is fejlesztik. Az önállósági törekvések támogatása során a gondozási műveletekben való aktív részvétel a praktikus mozgások gyakorlására, finomítására ad lehetőséget.

14.6. Tanulás

A bölcsődei nevelés-gondozás területén a tanulás fogalmát a lehető legtágabban értelmezzük: minden olyan tapasztalat- és/vagy információszerzési folyamat tanulás, amely tartós változást idéz elő a viselkedésben és/vagy a gondolkodásban.

A 2-3 éves gyermek életkorából adódóan kíváncsi, érdeklődő, ami a fejlődés legfontosabb alapköve.

A beszéd a kisgyermekkorban fejlődés fontos eleme.

A tanulás szinterei a természetes élethelyzetek.

A tanulás formái:

- utánzás
- tapasztalatszerzés
- ismeretbővítés
- szokáskialakítás

A játék és a tanulás kisgyermekkorban teljes mértékben összekapcsolódik. Játék közben szinte észrevétlenül tanul a gyermek. Ezért a játék a bölcsődei - kisgyermekkorban - tanulás egyik legfontosabb színtere, de nem kizárólagosan az. A nevelési folyamat egésze alkalmas arra, hogy erőltetés nélkül, spontán - indirekt módon - tanuljon a kisgyermek. Legfőbb célkitűzésünk a több érzékszervet igénybe vevő tapasztalás és sokoldalú cselekedtetés, valamint a közvetlen környezet folyamatos megismertetése.

Miután a gyermek a világot komplex módon érzékeli a tanulás során is ebből kiindulva, komplex fejlesztések rendszerén keresztül jut el a gyermekekhez az, ami a számára a világból megismerhető, befogadható ismeretet jelent.

Figyelembe vesszük azon gyermekek nyelvi szükségleteit, akiknek más az anyanyelvük, mint a nemzeti nyelv, illetve a sajátos nevelési igényű gyermekek hosszabb időt igénylő tanulási folyamatát.

15. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI A BÖLCSŐDÉSKOR VÉGÉRE

A gyermek **belső érése a családi nevelés és a bölcsődei nevelési – gondozási** folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége a bölcsődéskor végére eléri az óvodai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet.

Ruhadarabjaikat megnevezik, kis segítséggel le és felveszik.

Segítséggel kezet mosnak, törölköznek.

Szobatiszták.

Önállóan étkeznek.

Ismerik testrészeiket, megnevezik azokat.

Biztonsággal járnak, futnak, szívesen mozognak, guggolnak, ugrálnak, tornáznak.

Finom mozgásaik folyamatosan fejlődnek, képesek apróbb játékokkal játszani.

Próbálkoznak a ceruzafogással, rajzolással, festéssel, szívesen gyurmáznak.

Beszédfejlődésük eltérő szinten van, de képesek kommunikálni a felnőttekkel és társaikkal.

Ismerik a legfontosabb megszólítási szabályokat, köszönnek, helyesen alkalmazzák a kérem – köszönöm kifejezéseket.

Rövid verseket, mondókákat, dalokat felidéznek.

Rövid mesét végighallgatnak.

Ismerik a nevüket.

Könyvnevezetés közben felismerik a látottakat.

Játéktevékenységekben képesek együttműködni társaikkal és a felnőttekkel.

Megjelenik az aktív társas viselkedés első formája az összedolgozás.

Az összedolgozás során kialakulhat a munkamegosztás, így lehetőségük lesz kisebb szerepjátékok eljátszására. Ez jó alap az óvodai szerepjátékok kibontakozásához.

15. ALAPELLÁTÁSON TÚLI, A CSALÁDI NEVELÉST TÁMOGATÓ SZOLGÁLTATÁSOK

Bölcsődénk alapellátáson túl nem nyújt szolgáltatásokat.

16. DOKUMENTÁCIÓ

A dokumentáció vezetéséhez kérjük a szülők hozzájárulását, a rögzítetteket kérésre a szülőknek megmutatjuk.

A dokumentáció vezetésének célja a gyermek fejlődésének nyomon követése:

- Bölcsődei gyermek egészségügyi törzslap
- Fejlődési tábla
- Súly- és magasságtábla, percentil tábla
- Csoportnapló
- Gyermekről vezetett napi jelenléti kimutatás
- Családlátogatás
- Beszoktatás

A GYERMEKEKRŐL VEZETETT DOKUMENTÁCIÓ

A bölcsődei nevelés–gondozás során folyamatosan figyelemmel kísérjük és dokumentáljuk a gyermekek fejlődését. Megfigyelési szempontsorok segítik a dokumentálást. A dokumentáció vezetésénél fontos szempont a tárgyyszerűség (objektivitás, konkrétság), a hitelesség, a szakmaiság, az árnyaltság, a rendszeresség. A gyermek fejlődését önmagához viszonyítjuk, nem minősítjük. A dokumentáció vezetése a személyiségi jogok tiszteletben tartásával, tárolása az adatvédelemnek megfelelően történik.

Gyermekegészségügyi törzslap

A kisgyermeknevelők vezetik a „saját” gyermekeikről. Feljegyzést készítenek a családlátogatásról, a beszoktatásról. Útmutató alapján 3 havonta írnak a gyermek érzelmi, értelmi, testi, szociális fejlődéséről, a változásokról.

Fejlődési napló

A gyermek egyéni fejlődésének követését rögzítik a kisgyermeknevelők a bölcsődébe kerüléstől az óvodába kerülésig. A naplót a gyermek „Saját kisgyermeknevelője” vezeti. A kisgyermeknevelő a szerzett tapasztalatait a naplóban rögzíti.

A napló minden egyes gyermekről olyan képet ad, ami csak rá jellemző, ami megkülönbözteti őt a csoport többi gyermekétől.

Fejlődési lap

A kisgyermeknevelő nyomon követi, hogy a gyermek a különböző életkorban milyen fejlődési szinten áll, fejlődésében előrelépés vagy lemaradás tapasztalható.

A fejlődési lap felhívja a kisgyermeknevelő figyelmét arra, hogy mi az, amire fokozottabban kell ügyelnie a gyermek gondozása- nevelése közben.

Csoportnapló

A gyermekcsoport életének naponkénti rögzítésére szolgál. A csoport kisgyermeknevelői vezetik. Tartalmazza a jelenlévők nevét, az aktuális eseményeket, az étrendet, a nevelőmunka tervezését és a napi, heti feljegyzéseket.

Napi jelenléti kimutatás, TAJ-alapú központi nyilvántartás (KENYSZI)

A naponta gondozásban részt vevő gyermekek nevét, jelenlétét rögzítjük. Ez az alapja a bölcsődei normatíva leihívásának.

Étkezési nyilvántartás

Az étkezésben résztvevő gyermekekről naponta vezetjük a nyilvántartást.

17. A NEVELŐ-GONDOZÓMUNKA BELSŐ ELLENŐRZÉSÉNEK RENDJE

A nevelés-gondozás belső ellenőrzésének feladatai:

- Biztosítsa a bölcsőde nevelő-gondozómunkájának jogszerű (jogszabályok, a bölcsődei nevelés-gondozás minimumfeltételei és a szakmai munka részletes szempontjai, szakmai munka) működését.
- Segítse elő a bölcsődében folyó nevelő-gondozómunka eredményességét, hatékonyságát.
- Szolgáltasson megfelelő mennyiségű információt az intézményvezető számára a kisgyermeknevelők munkavégzéséről.
- Szolgáltasson megfelelő számú adatot és tényt a bölcsőde nevelő-gondozómunkájával kapcsolatos belső és külső értékelések elkészítéséhez.

Kiemelt ellenőrzési szempontok a nevelő-gondozómunka belső ellenőrzése során:

- A kisgyermeknevelő munkafegyelme
- A nevelő-gondozómunkához kapcsolódó adminisztráció pontossága
- A csoportszoba rendezettsége, tisztasága, dekorációja
- A gyermek-kisgyermeknevelő kapcsolat
- Nevelő-gondozómunka színvonala
- A beszoktatás megszervezése, lebonyolítása
- Hiányzások igazolásának ellenőrzése
- Az egészséges életmód feltételeinek megteremtése (szabadlevegő, napfény, mozgás, étkezés stb.)
- Beilleszkedés, elfogadás, a csoport légköre, ünnepi hangulat megteremtése

A nevelő-gondozómunka ellenőrzése helyszíni ellenőrzési formában történik.

Az ellenőrzést végezheti: Intézményvezető

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

Az intézmény OM azonosítója: 202346	Intézményvezető: Györkőné Molnár Judit ..... Ph
Legitimációs eljárás	
Az Érdekképviseleti Fórum nevében véleményezte: Halmos Attiláné név	
Intézményvezetői jóváhagyás határozatszám: Ph. ..... Intézményvezető aláírása	
Fenntartói jóváhagyás határozatszám: ..... A fenntartó képviselőjében Ph.	
A dokumentum jellege: Nyilvános	
Megtalálható az intézmény honlapján, óvodatitkári irodában	
Hatályos: 2014.01.15.	Érvényes: A kihirdetés napjától visszavonásig